(1) श्रीसच्चिदानंदस्वरूपेण ॥ मावळवितविश्वाभासु । नवलउदेलाचंडांशु । अद्वयाब्ज
नीविकासु । वंदूंआतां ॥१॥ जोअविद्यारातिरुसोनियां । गिळीज्ञानाज्ञानचांदणियां ॥
जोसुदिनकरीज्ञानियां । स्वबोधाचा ॥२॥ जेणेंविवळतियेसवळे । लाहोनिआत्मज्ञा
नाचेडोळे । सांडितीदेहअहंतेचींअविसाळें । जीवपक्षी ॥३॥ लिंगदेहकमळाच्या ॥
पोटींवेंचतयाचिद्भ्रमराचा । बंदीमोक्षजयाचा । उदेलाहोये ॥४॥ शब्दाचियाआशक
डीं । भेदनदीचादोहींथडीं । आरडातेविरहवेडीं । बुद्धिबोध ॥५॥ तयांचक्रवाकांचेंमि
थुन । सामरस्याचेंसमाधान । भोगवीजोचिद्गगन । भुवनदिवा ॥६॥ जेणेंपाहालिये
पाहाटे । भेदाचीचोरवेळफिटे । रिघतीआत्मानुभववाटे । पांथिकयोगी ॥७॥ जया
चेनिविवेककिरणसंगें । उन्मेषसूर्यकांतफुणगे । दीपलेजाळितीदांगें । संसारा
चीं ॥८॥ जयाचारश्मिपुंजुनिबरु । होतांस्वरूपउखरींस्थिरु । येमहासिद्धीचापु
रु । मृगजळाचा ॥९॥ जोप्रत्यग्बोधाचियामाथया । सोहंतेचामाध्यान्हींआलेयां ॥

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

॥गीताज्ञा० ॥१॥ ठोपे आत्मप्रतीतिछाया ॥ आपणपां तळीं ॥१०॥ तेव्हां विश्व स्वप्नसहितें ॥ कोणही अ ॥अध्या० ॥१८॥
न्यथामति निद्रितें ॥ सांपडलें नुरे चि जेथें ॥ मायाराती चि ॥११॥ म्हणौनि अद्वयबो
धपाटणी ॥ तेथें महानंदाचिया दाटणी ॥ मग सुखानुभूतिचीं घेणींदेणीं ॥ मंदावों
लागती ॥१२॥ किंबहुना ऐसें ऐसें ॥ मुक्तकैवल्य सुदिवसें ॥ सदा लाहिजे कां प्रकाशें ॥
जयाचेनि ॥१३॥ जो निजधामव्योमिंचा रावो ॥ उदेला चि उदैजत रेववो ॥ फेडी पूर्वा
दि दिशांसी ठावो ॥ उदोअस्ताचा ॥१४॥ न दिसणें दिसणें नसोंमावळवी ॥ दोहीं झांक
ळें तें सैंघ पघळवी ॥ काय बहु बोलों ते आघवी ॥ उखाचि आणी ॥१५॥ तो अहोरात्रा
चा पैलकडु ॥ कोणें देखावा ज्ञानमार्तंडु ॥ जो प्रकाशौं वेणा सुरवाडु ॥ प्रकाशाचा ॥१६॥
तया चित्सूर्या श्री निवृत्ति ॥ आतां नमो चि म्हणौं पुढतपुढती ॥ जे बाधकता येइजत
से स्तुती ॥ बोलाचिया ॥१७॥ देवाचें महिमान पाहोनियां ॥ स्तुति तरी चि येयिजे चांगा
॥३९२॥ वया ॥ जरि स्तव्य बुद्धीसी ठया ॥ जायिजे कां ॥१८॥ जो सर्व मेणिवां जाणिजे ॥ मोना

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the ... Project ...

(3)

चियामिवीयावानिजे ।। काहीं नोहे निआणिजे ।। आपणपें यांजे ।। १९ ।। जयातुसेया
उद्देशासाटीं ।। पईपति मध्यमापोटीं ।। स्तूनिपरे शिंहीं पावीं ।। वैखरी धिरे ।। २० ।। तयातु रर
तें मीं सेवकपणें ।। बोलकिया स्तोत्राचें लेणें ।। हें उपसाहावें हीं म्हणतां उणें ।। अद्वयानं
दा ।। २१ ।। परि रंकें अमृतसागर ।। देखिलया उचिताचा पडे विसर ।। मग करूं धांवेया
हुणोर ।। शाखांचा तया ।। २२ ।। तेथें शाक कहीं कीर अहं म्हणावा ।। तयाचा हर्ष वेगा चियेया
वा ।। उजळुनि दिव्य तेजा हातें वा ।। तेप[illegible]पहावी ।। २३ ।। बाळा उचित जाणणें हो
ये ।। तरि बाळपणाचि केंआहे ।। परि साचा चिये परि मायें ।। म्हणे निताषे ।। २४ ।। हां गा गा
वेंर सें पांखरलें ।। पाणिं पाणीं पायदेतां आलें ।। तें गंगा काय म्हणितलें ।। परतें सर ।। २५ ।।
जो श्रीगुरुचा कैसा अपकार ।। कीं तो मानुनि प्रिय उपचार ।। तो येचि नासारीगाधर ।।
गुरुत्वासी ।। २६ ।। तें वि बुद्धिभेदाची येतुलें ।। घालूनि सूर्य लेशांचें कांटाळें ।। तुकिला उपमे
सितें यें के वेळे ।। उपसाहिजो जी ।। २८ ।। जिहीं ध्यानाचा डोळां पाहिलासी ।। वेदादिवा
कांवाधोरे निरखत्तलें अंबर ।। जाळेयां दिवसनाथा समोर ।। तेणें तें पन्हां सर ।। म्हणितलें कायी ।। २७ ।।

थ्या

Joint project of Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(५)

॥गीताज्ञा॰ चा वानिलांसी ॥ जें उपासाहिलें तयांसी ॥ तें आम्हांही करीं ॥ २९ ॥ परिआजिमीं ॥अध्या॰

तुझ्या गुणीं ॥ लोंचा वलाअपराधही हानगणीं ॥ मलत्तें ही करीं परिअर्घ घणीं ॥ ॥१६॥

॥२॥ नुढीकदा ॥ ३० ॥ मियां गीतायेणें नावें ॥ तुझें पसायामृत सुहावें ॥ वान्हूं आधलों तें उ

जों निथांवे देवलें देवें ॥ ३१ ॥ मासिया सत्यवाद्याचें तप ॥ वाचाकेलें बहुत कल्प ॥

तयाफळाचें हें महाद्वीप ॥ पातली प्रभू ॥ ३२ ॥ पुण्यें पोषिलें आसाधारणें ॥ तियें

तुझे गुणवानणें ॥ देउनि मज उत्तीर्ण ॥ जालों आजी ॥ ३३ ॥ जिवत्वाचा आडवीं

आंतुडलों होतों मरणगावीं ॥ तें अवघ्र ज्ञाविघ्न आघवीं ॥ फेडिली आजी ॥ ३४ ॥ जे गी

तायेणें नावें नावाणिगी ॥ जे अविद्या जिणो निंदा दुगी ॥ ते कीर्ति तुझी आम्हां जो

गी ॥ वानावया जाली ॥ ३५ ॥ पैं निर्धनाघरीं वानवसे ॥ महालक्ष्मी ये उनि बैसे

तयाही निर्धन ऐसें ॥ म्हणो ये कायी ॥ ३६ ॥ कां अंधकाराचिया गाया ॥ दैवें सूर्य आल

॥३६३॥ यो ॥ तो अंधारूचि कायजगा आया ॥ प्रकाश नोहे ॥ ३७ ॥ जया देवाची पाहातां थोरी ॥

॥२॥

विश्वपरमापा दशाहीनधरी ॥ तोसक्ताचियासरोभरी ॥ नोहेचिकायी ॥ ३८ ॥
तेसामें गीतावाखाणी ॥ हेरवपुष्याचीतुरंबणी ॥ परिसमर्थैतुवां शिरियाणी ॥ फे
डिलीते ॥ ३९ ॥ म्हणोनितुझेनिप्रसादें ॥ मंगीतापद्यें अगाधें ॥ निरूपिनजी विशदें ॥
ज्ञानदेवम्हणे ॥ ४० ॥ तरिअध्यायींयेंधरावा ॥ श्रीकृष्णेंतयापांडवा ॥ शास्त्रसिद्धांत
आघवा ॥ उगाणिला ॥ ४१ ॥ जेवक्षररूपपरिभाषा ॥ केलें उपाधिरूपअशेषा ॥ सद्दे
धें जैसें दोषा ॥ अवगाळिना ॥ ४२ ॥ आणिकूटस्थजोअक्षर ॥ दाविलापुरुषप्रका
र ॥ तेणें उपहिताही आकार ॥ चैतन्या केला ॥ ४३ ॥ पाठीं उत्तमपुरुष ॥ शब्दाचेंकरू
निमिष ॥ दाखविलें चोरव ॥ आत्मतत्व ॥ ४४ ॥ आत्मविषयीं आंतुवट ॥ साधनजें आ
गदाट ॥ ज्ञानहें ही स्पष्ट ॥ चावळला ॥ ४५ ॥ म्हणोनि इयेंअध्यायीं ॥ निरूप्यनुरेचि
काहीं ॥ आतां गुरुशिष्यांदोहीं ॥ स्नेहळाहाणा ॥ ४६ ॥ एवं इये विषयीं कीर ॥ तयातेंबुझा
वलेअपार ॥ परि मुमुक्षु इतर ॥ साकांक्ष जाले ॥ ४७ ॥ यामाजिजोपुरुषोत्तमा ॥

(6)

।।गीताज्ञा० ज्ञानेंभेटेजोसुवर्मा।।तोसर्वज्ञत्तेचीसीमा।।सत्ताचीहो।।४८।।ऐसेंजेंत्रैलोक्य ।।अध्या०
।।३।। नायकें।।बोलिलेंअध्यायांतश्लोकें।।तेथेंज्ञानचिबोल्हें येकें।।तोषेंवानिलें।।४९।। ।।१३।।
भरोनिप्रपंचाघोंट।।कीजेदेखतांचिदेखतयादृष्ट।।आनंदसाम्राज्यींपाट।।बांधि
जेजिवा।।५०।।येव्हडेयालाभाचाउपाव।।आनिनाहींचिम्हणे देव।।हासम्यकज्ञा
नाचाराव।।उपायामाजि।।५१।।ऐसेंआत्मजिज्ञासजेहोते।।तिहींतोषलेनिचित्तें।।
आदरेंतयाज्ञानातें।।वोवाळिलेंजिवें।।५२।।आतांआवडिजेथेंपडे।।तयाचिअ
वसरेंपुढेंपुढें।।रिघोंलागेहेंघडे।।प्रेमऐसें।।५३।।म्हणोनिजिज्ञासुचापेंकीं।।ज्ञानीं
प्रतीतिहोयनाजवंनिकी।।तवंयोगक्षेमज्ञानाविषीं।।स्फुरेलचिकीं।।५४।।म्हणोनि
तेंचिसम्यकज्ञान।।केंझेनिहोयस्वाधीन।।जालेयांवाढजतन।।घडेकेवि।।५५।।कां
।।३६४।। उपजोंचिजेंनलाहे।।जें उमजलेंहीअफाटांखूये।।तें ज्ञानवोरवटेंकायआहे।।
हेंजाणावेंकीं।।५६।।मगजाणोनिजेंतयाकीर।।तयाचीवाटवाहाणीविचार।।

।।३।।

ज्ञानहीततें चिविचारी ॥ सर्वभावें ॥ ८७ ॥ ऐसा जिज्ञासतु म्हौसमस्तीं ॥ भावजो
धरिलासे चित्तीं ॥ तो पुरवावयालक्ष्मीपती ॥ बोलिजेल ॥ ८८ ॥ ज्ञानासिसुजन्मजो
डे ॥ आपुली विश्रांतिहीं वरिवाढे ॥ जयासंपत्तितें पवाडे ॥ सांघिजेल देवा ॥ ८९ ॥ आ
णिज्ञानाचेनि कामाकारें ॥ जेंरागद्वेषांसि दे थारे ॥ तियेअसुरी येही घोरें ॥ करील
रूप ॥ ९० ॥ साहजें इष्टानिष्टकारणी ॥ दोघेचि इया कौलुकिणी ॥ हेनवमाध्यायीं उभा
रणी ॥ केलीहोती ॥ ९१ ॥ तेथें साउमाघेयावा उवावो ॥ तवं मांडला आनप्रस्ताव हो ॥
त्तरितिया प्रसंगें आतां देवो ॥ निरूपित असे ॥ ९२ ॥ तया निरूपणाचेनि नावें ॥ अध्या
यपदसोळावें ॥ लावणी पाहातां जाणावें ॥ मागिला वारी ॥ ९३ ॥ परिहें असो आतां
प्रस्तुतीं ॥ ज्ञानाचा हित्ताहितीं ॥ समर्था इया संपत्ति ॥ दोन्ही चिगा ॥ ९४ ॥ जेमुमुक्षमा
र्गिंचीबोलावी ॥ मोहाना त्रिंचीधर्मदिवी ॥ ते आधीं तवं दैवी ॥ संपत्ति आयिका ॥ ९५ ॥ या३
जेथें येकयकां तें पोरवी ॥ ऐसें बहुतपदार्थ येकीं ॥ संपजती ते लोकीं ॥ संपत्ति म्हणि

...Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

 जेपें ॥६६॥ तेसी चि दैवीसुखसंभवी ॥ येथें दैवीगुणा येकोप जिची ॥ जालीम्ह
णउनि दैवीसंपत्ति हे ॥६७॥ श्रीभगवानुवाच ॥ अभयंसत्वसंशुद्धिर्ज्ञानयोगव्य
 वस्थितिः॥ दानंदमश्चयज्ञश्च स्वाध्यायस्तपआर्जवं ॥ १ ॥ टिका ॥ आतां तया चि
देवांगुणां ॥ माजि धुरेचा बैसणा ॥ बैसता आकर्णा ॥ अभय ऐसें ॥६८॥ तरि नद्य
भूनि महापुरीं ॥ नघेपे बुडणेया चि सियारी ॥ कां रोग न गणिजे धरी ॥ पथ्या चि
या ॥६९॥ तेसा कर्माकर्मि चया मोहना ॥ उठौनें दूनि अहंकारा ॥ संसाराच्या दरारा ॥
सांडणें येणें ॥७०॥ अथवा ऐक्यभावाचे निपैसें ॥ दुजें मानूनि आत्मा ऐसें ॥ भ
यवार्त्ता देशो ॥ दवडणें जें ॥७१॥ पाणी बुडउं येमिठा तें ॥ तवं मीठ चि पाणी आतें ॥
ते विआपण जालेनि द्वैतें ॥ नाशे भय ॥७२॥ अगा अभय येणें नावें ॥ बोलिजे तें हें
जाणावें ॥ सम्यक ज्ञानाचें आघवें ॥ धावणें हें ॥७३॥ आतां सत्वशुद्धि जे म्हणि
 जे ॥ ते ऐसा चिन्हीं जाणिजे ॥ तरि जळे ना विझे ॥ राखवंडी जैसी ॥७४॥ कां पाडिवां

(९)

वादिनमरो ॥ आंवसा तुटि सांडुनि मागें ॥ माजि अति सूक्ष्म आंगें ॥ चंद्र जैसा राहे ॥
७५ ॥ नातरि वर्षियासी सांडिली ॥ ग्रीष्में नाहीं मांडिली ॥ ते नदी जैसी निवडली ॥ निज
रूपें ॥ ७६ ॥ तैसी संकल्पाविकल्पाची वोढी ॥ सांडुनि रजतमाची कावडी ॥ भोगितां नि
जधर्माची आवडी ॥ बुद्धि उरे ॥ ७७ ॥ इंद्रियवर्गें दारवविलियां ॥ विरुद्धा अथवा प्र
लेया ॥ विस्मो काहीं केलियां ॥ नुवाचित्ती ॥ ७८ ॥ गावां गेलियां वल्लभ ॥ पतिव्रतेत्वावि
रह क्षोभ ॥ भलतें सणी हाणिलाभ ॥ नमनी जेवि ॥ ७९ ॥ तेविस्वरूपरुचलेपणें ॥ बु
द्धिचें जें ऐसें अनन्य होणें ॥ ते सत्वश्रुद्धि म्हणे ॥ कांसहंता ॥ ८० ॥ आतां आत्मलाभा वि
वां ॥ ज्ञानयोगा माजियेकीं ॥ जें आपुलिये टाकी ॥ हांवे भरे ॥ ८१ ॥ तेथें समर्पियें चित्त
वृत्ति ॥ त्याग करणें यया रिती ॥ निःकामें कां पूर्णाहुती ॥ हुत्तासीं जैसी ॥ ८२ ॥ कांस
कुळिनें आपुली ॥ आत्मजा कुळीं चि दिन्हली ॥ हें हिं असो लक्ष्मी स्थिरावली ॥
मुकुंदीं जैसी ॥ ८३ ॥ तैसें निर्विकल्पपणें ॥ जें योगज्ञानाचिया वृत्तिकां होणें ॥ तो ति

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(१०)

।।गीताज्ञा० ।।५।। जाणगुणम्हणे ।। श्रीलक्ष्मीनाथ ।। ८४ ।। आतांदेहवाचाचित्तें । यथासांगउपार्जितें । ।।अध्या० ।।१६।।
वैरिजालेया हिआर्त्तां ते ।। नवंचणेंजेंका ।। ८५ ।। फुलीं फळीं छाया ।। मुळीं पत्रीं हीं
धनंजया ।। वाटेचानवंचीआलेयां ।। रुखजैसा ।। ८६ ।। तैसेंमनोनिधनवेंचें ।। विधि
मानेंआपुलाअवसरीं ।। आर्त्तांतियेंमनोहारी ।। उपयोगाजाणे ।। ८७ ।। तयानांवें
जाणदान ।। जेंमोक्षनिधानाचेंअंजन ।। हेंअसोएकचिन्ह ।। दमाचें तें ।। ८८ ।। तरि
विषयां इंद्रियांचीमिळणी ।। करूनिघापेवितुटणी ।। जैसेंतोडिजेखडुंपाणी ।।
पारकेया ।। ८९ ।। तैसाविषयजातांवावाना ।। वाजोंनेदीजेइंद्रियद्वारा ।। ये बांधोनि
प्रत्याहारा ।। हातींवोपी ।। ९० ।। आंतुलाचित्ताचाआंगवेंही ।। सांडुनिप्रवृत्तिपळेंबा
हेरी ।। आगीसुयिजेदाहाहीद्वारीं ।। वैराग्याची ।। ९१ ।। श्वासोश्वासाहूनिबहुवसें ।।
लघुदितपेंखवरपुसें ।। वोसंघितांरात्रिदिवसें ।। नारायणुकजया ।। ९२ ।। पैंदमऐसें
।।३६६।। म्हणिपें ।। तोहाजाणस्वरूपें ।। यज्ञार्थहीसंक्षेपें ।। सांघोंआयिका ।। ९३ ।। तरिस्वाह ।।५।।

पाकरूनियां धुरे । क्षेत्री यादिकें पैल मेरे । मासारी अधिकारें । आपुलेनि ॥ ९४ ॥
जयाजें सर्वोत्तम । भजनीय देवताधर्म । तेणें तें यथागम । विधीं यजिजे ॥ ९५ ॥ जैसा
द्विज षट्कर्में करी । भद्दतया तें नमस्कारी । कां दोघां हीं सनोक्षरी । निपजे याग ॥ ९६ ॥
तैसें अधिकानपरिआळोचें । हें यत्नकरणें सर्वांचें । परि विषय फळ आइचें । नघां
पें माजि ॥ ९७ ॥ आणि मी कर्त्ता ऐसा भावो । नेदिजे देहाचे निहारें जावों । नावेदाजे
त्तरि वावो । होयिजे स्वयें ॥ ९८ ॥ अर्जुना ऐसें सर्वज्ञ । सर्वज्ञ जाणायज्ञ । कैवल्यसाम
ग्रीचा अभिज्ञ । सांघातीह्य ॥ ९९ ॥ आतां चें उवें भोयिये हाणिजे । हें नकळे तो हा तो
आणिजे । कर्मसि तीबां विरखुरिजे । परि पिकें लक्ष्य ॥ १०० ॥ नातरि गेविलें देखाव
या । आदर कीजे दिवया । कां झाडाखा फळ यावया । सिंपिजे मूळ ॥ १ ॥ हें बहु असो
आरिसा । आपणापें दिसावया जैसा । पुढतिपुढती बहुवसा । उटिजे प्रीती ॥ २ ॥
तैसा प्रतिपाद्य जो ईश्वर । तो होआवया गोचर । श्रुतीचाचि निरंतर । अभ्यास

(12)

॥गीताज्ञा० करणें ॥ ३ ॥ तेवि द्विजांसीचि ब्रह्मसत्र ॥ येरां स्तोत्रें कां नाममंत्र ॥ आवर्त्तयणें पवित्र ॥ पा ४१
वाचया तत्व ॥ ४ ॥ पार्था गा स्वाध्यावो ॥ बोलिजे तो हा म्हणे देवो ॥ तपशब्दाभिप्रावो ॥ आथि ॥अध्या०
॥६॥ कसांघों ॥ ५ ॥ तरि दानें सर्वस्व देणें ॥ जैसें फळलोनि रवयें सुकणें ॥ वेंचणें तें व्यर्थ करणें ॥ ॥१६॥
पिंडावणी जेवि ॥ ६ ॥ नाना धूपाच्या अग्निप्रवेशा ॥ कनकीं तुकाच्या नाशा ॥ कां पितपक्ष
पोखीनां हरासा ॥ चंद्राचा जैसा ॥ ७ ॥ तें स्वरूपाचिया प्रसरा ॥ लागि प्राणें इंद्रियां शरीरा ॥
आटणी करणें जें वीरा ॥ तें चि तप ॥ ८ ॥ अथवा आना निसें ॥ तपाचें रूप जरि पुसें ॥ तरि
सुदली दुधीं हंसें ॥ चांचुजे वि ॥ ९ ॥ तैसें देहाजिवाचिये मिळणीं ॥ जो उदैजत सुये पा
णी ॥ तो विकेक अंतःकरणीं ॥ जागविजे ॥ १० ॥ पहातां आत्मयांकडे ॥ परि बुद्धिचा पे
ससांकडे ॥ स निद्र स्वप्न बुडे ॥ जागणें जैसें ॥ ११ ॥ तैसा आत्मपर्यालोचि ॥ प्रवर्त्ते जो सा
च ॥ हात पाचा निर्वेचि ॥ धनुर्द्धरा ॥ १२ ॥ आतां बाळाचा हितीं स्तन्य ॥ जैसें नानाप्रकृतिं
॥२६१॥ चैतन्य ॥ तैसें प्राणिमात्रीं सौजन्य ॥ आर्जवतें ॥ १३ ॥ श्लोक ॥ अहिंसा सत्यमक्रोध

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(13)

स्यागः शांतिरपैशुनं ॥ दयाभूतेष्वलोलुप्त्वं मार्दवं ह्रीरचापलं ॥ २ ॥ टिका ॥ आणि
जगाचियां सुखोद्देशें ॥ शरीरें वाचामानसें ॥ राहाटणें तें अहिंसे ॥ रूप जाण ॥ १४ ॥
आतां तिख होउनि मवाळ ॥ जैसें जातिचें मुकुळ ॥ कां तेज परि शीतळ ॥ शशांकाचें ॥ १५ ॥
तऱ्हीं मोंपणें बुबुळें ॥ झगटितां हं परि नाउळे ॥ येऱ्हवीं फोडी कोराळें ॥ पाणी जैसें ॥ १६ ॥
शकें दावितां चि रोग फेडुं ॥ आणि जिभे तरि नोहे कडु ॥ तें वोखद नाहीं मां घडु ॥ उपमा
केंची ॥ १६ ॥ तैसें तो डावयासें देह ॥ तिख जैसें कां व्वळे हे ॥ श्राव्यत्वें तरि माधुर्यें ॥ पायीं
घाली ॥ १८ ॥ ऐकों गेलां कोतुकें ॥ कानातें ॥ चि निगती मुखें ॥ जें साचारी वेचे निरबिकें ॥
ब्रह्महीं भेदी ॥ १९ ॥ किंबहुना प्रियपणें ॥ कोण्हातेंहीं सकाउं नेणे ॥ यथार्थ तऱ्हीं खुपणें ॥
नाहीं कोण्हा ॥ १२० ॥ येऱ्हवीं कीर का नागोड ॥ परि साचाचा पारखाळी किड ॥ आगीचें कं
रणें उघड ॥ परि जाळी तें साच ॥ २१ ॥ कांनी लावातां महुर ॥ अर्थे विभांडी जिव्हार ॥
तें वाचा नव्हे सुंदर ॥ लावेंचि पां ॥ २२ ॥ परि अहितें कोपे निरसोप ॥ लालनी मऊ जैसें

॥गीताज्ञा॰ पुष्य॥ तियेमातेचें स्वरूप॥ जैसेंहोये॥ २३॥ तैसेंश्रवणासुखचतुर॥ परिणामोनि ॥अध्या॰
॥७॥ साचार॥ बोलणेंजेंअविकार॥ तेंसत्ययेथें॥ २४॥ आतांघालितांहिंपाणी॥ जैसी ॥१६॥
पाषाणीननिघेआणी॥ कांमथिलियांहीलोणी॥ कांजीनेंदी॥ २५॥ त्वचापायींशि
रीं॥ आहचलयांहीफडेनकरी॥ कांवसंतेंहीअंबरीं॥ नोहतीफुलें॥ २६॥ नानारंभेचें
निहींरूपें॥ सुकीनुगिजेचिकंदर्पें॥ कांभस्मीवन्हिनाटोपे॥ घेतांहीजेवि॥ २७॥
तेविकुमारक्रोधक्षरें॥ तैसयामंत्राचींबीजाक्षरें॥ तियेंनिमित्तेंहीअपारें॥ मिन
लियां॥ २८॥ परिधात्राहीपायांपडतां॥ नुवीगलायपांडुसुता॥ तेसानुपजेउप
जवितां॥ क्रोधोमीगा॥ २९॥ अक्रोधत्वऐसा॥ नावंतेंतियेदशा॥ जाणश्रीनिवासें॥ चि४
म्हणीतलेंतया॥ १३०॥ आतांमृत्तिकात्यागेंघट॥ तंतुत्यागेंपट॥ त्यजिजेजेविवट॥
बीजत्यागें॥ ३१॥ कांत्यजूनिभिंतिमात्र॥ त्यजिजेआघवेंचित्र॥ कांनिद्रात्यागें
॥३६८॥ विचित्र॥ स्वप्नजाळ॥ ३२॥ नानाजळत्यागेंतरंग॥ वर्षात्यागेंमेघ॥ त्यजिजेतिजेवि ॥७॥

(15)

भोग ॥ धनत्यागो ॥ १३३ ॥ तेंविबुद्धिमंती देहीं ॥ अहंतासांडूनि पाहीं ॥ सांडिजे हें अ
शेषही ॥ संसार ज्ञात ॥ ३४ ॥ तयानांवत्यागु ॥ म्हणेतो यज्ञांगो ॥ हें मानूनि सुभग ॥ पार्थ
पुसे ॥ ३५ ॥ आतांशांतिचें जी लिंग ॥ व्यक्तमजसांग ॥ देवम्हणत तीचांग ॥ अवधान दे ॥ ३६ ॥
तरि गिळूनि ज्ञेयातें ॥ ज्ञाताज्ञानहीं माघौतें ॥ हारपे तें निरुतें ॥ तेशांतिपैंगा ॥ ३७ ॥ जैसा
प्रळयांबुचा उथड ॥ बुडउनि विश्वाचा पवाड ॥ होय आपणपैं निबीड ॥ आपणपांचि ॥
३८ ॥ मग उगम वोघ सिंधू ॥ हा नुरेचि व्यवहार भेद ॥ परिजळऐक्याचा बाध ॥ तोहीक
वण ॥ ३९ ॥ तैसी ज्ञेयादेतां मिळे ॥ ज्ञातृत्वहि पुडे पळे ॥ मग उरे तें किरीटी ॥ शांतिचें रू
प ॥ १४० ॥ आतां कदर्थित व्याधी ॥ बळिकर्माधियाआधी ॥ आपपर नशोधी ॥ सद्वै
द्य जैसा ॥ ४१ ॥ कां खिरवलीं रुतलियांगाये ॥ धडआकडन पाहे ॥ जो तियेचिया ग्लानि
होये ॥ कावीभुंळी ॥ ४२ ॥ नाना बुडतयातें सकरुण ॥ नपुसे अंत्यज कीं ब्राह्मण ॥ का
ढूनि राखे प्राण ॥ हेंचि जाणे ॥ ४३ ॥ कीं महावनीं पापियें ॥ उघडी केली विपायें ॥ तेनेस

(१६)

॥गीताटी० विव्याचिणनपाहे शिष्टजैसा ॥ ४४ ॥ तैसेंअज्ञानप्रमादादिकीं ॥ कांप्राक्तनीहीं ॥अध्या०
सदोषीं ॥ निंद्यत्वाचासर्वविषीं ॥ खिळिलेजे ॥ ४५ ॥ तयांआंगीकआपुलें देउनियां ॥१६॥
॥८॥ सलें ॥ विसरविजेतिसलें सलती तियें ॥ ४६ ॥ अगापुढिलांच्यादोष ॥ करूनिआ
पुलियादिठीचोख ॥ मगघ्यांपेअवलोक ॥ तयावरी ॥ ४७ ॥ जैसापुज्यूनिदेवपाहिजे ॥
पेरूनिसेताजायिजे ॥ तोषउनिप्रसादघेयिजे ॥ अतीथिचा ॥ ४८ ॥ तैसेंआपुलेनि
गुणें ॥ पुढिलांचेंउणें ॥ फेडुनियांपाहाणें ॥ तयांकडे ॥ ४९ ॥ वांचौनिनविंधिजेवर्मी ॥
नबोलाविजेनामीं ॥ नाल्लोडिजेकर्मी ॥ सदोषीतिहीं ॥ १५० ॥ वरिकोणिहियेकेंविपायें ॥
पडिलें उपेंगाये ॥ तें चिकाजेपरिघाय ॥ नघावें वर्मी ॥ ५१ ॥ पैंउत्तमाचियासाटीं ॥
नीचामात्तिजेकिरीटी ॥ हेंवांचौनिदिठी ॥ दोषनघेपे ॥ ५२ ॥ अगाअपेशून्याचेंलक्षण ॥
अर्जुनाहेंफुडेंजाण ॥ मोक्षमार्गिचेंसुखासन ॥ मुमुक्षांहें ॥ ५३ ॥ आतांदयातेऐसी ॥
॥२६१॥ पूर्णचंद्रिकाजैसी ॥ निवविताननकडसी ॥ साम्येंथोर ॥ ५४ ॥ तैसेंदुखिताचेंशीणणें ॥ हि

राजवाडे संशोधन मंदिर धुळे ग्रंथालय

नतां रूपायें पणें ॥ उत्तमाधमानेणे विवंचंगा ॥ १९५ ॥ पैं गा सर्वा जिवना सारिखें ॥ व
रत्तआंगें वरिळपरखे ॥ परिजातें जिवितरारव ॥ तळान्चेंही ॥ ९६ ॥ तैसें पुढिळांन्चे निल्लायें ॥ क
ळवळलियेदृपे ॥ सर्वत्त्व दिन्हलें आपणायें ॥ तहीं थोडें म्हणे ॥ ९७ ॥ निम्न भरलया
उणें ॥ तें पाणीं ढळेंचि नेणे ॥ तेंवि श्रांत तो वोळें न जाणे ॥ सामोरयां ॥ ९८ ॥ पैं पायीं कांटा
नेहटे ॥ तवं वेथा जिवीं उमटे ॥ तैसा पोळे संकटें ॥ पुढिलांन्चे नि ॥ ९९ ॥ कांपावे शित
ळतालाहे ॥ कां तें डोळयाचि लागि होये ॥ तैसा परसुखें वजाये ॥ सुखावत ॥ १९० ॥ किंब
हुना तृषीतालागी ॥ पाणी आरायिलें से जगीं ॥ तैसें दुःखितान्चा सेलक्षागी ॥ जिणें ज
याचें ॥ ९१ ॥ तो पुरुषवीरराया ॥ मूर्त्त जाण दया ॥ मी उदेजततया ॥ रिणियां लाखें ॥ ९२ ॥
आतां सूर्यासि जिवें ॥ अनुसरलें राजिवें ॥ परि तो तें न सिवे ॥ सौरस्य जेसें ॥ ९३ ॥ कां
वसंताचिया वाहाणी ॥ आलेयां रनश्रीयेच्या आक्षोणी ॥ तें न करी तुचि घेणीं ॥ निघा
ला तो ॥ ९४ ॥ हं बसा महासिद्धासीं ॥ लक्ष्मी हीं आलयां पासीं ॥ परि महाविष्णु जेसीं ॥

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

॥गीता० गणी च्चिनाते ॥६५॥ तैसें इहिककां स्वर्गिचें ॥ भोगपायिक जालयां इछेचें ॥ तर्हीं भो
॥९॥ गावेंहें नरो चे ॥ मनामाजि ॥६६॥ बहुकाय कोलुकीं ॥ जीवनोहे विषयापि खाखीं ॥ ॥अध्या०
आलौलित्वदशालाजकी ॥ जाणतहे ॥ ६७ ॥ आतां मासियां जैसें कां मोहळ ॥ जळचरां ॥१६॥
सिजैसें जळ ॥ कां पक्षियां अंतराळ ॥ मोकळें हें ॥ ६८ ॥ नातरि बाळका दोषें ॥ मात्तेचें स्ने
हजैसें ॥ कां वसंतिचा स्पर्शें ॥ मारुतमंडळ ॥ ६९ ॥ डोळयां प्रियात्वि भेटी ॥ पिलियां कूर्मी
ची दिठी ॥ तैसी च्युतमात्रीं राहाटी ॥ मवाळता ॥ ७० ॥ स्पर्शें अतिमरद ॥ मुखी घातल
यां स्वाद ॥ घ्राणासि सुगंधि ॥ उजळ आंगें ॥ ७१ ॥ तो आवडे तवं घेत्तां ॥ विरूद्ध जरि नो
हता ॥ तरि उपमे येता ॥ कापुरकी ॥ ७२ ॥ परि महाभूतें पार्गी वाहे ॥ तेवीचि परिमाणु
माजि सामाये ॥ तया विश्वानुसार होय ॥ गगना ऐसा ॥ ७३ ॥ काय सांगों ऐसें जिणें ॥
॥३७०॥ जें जगाचेनि जिवें प्राणें ॥ तयानावं म्हणें ॥ मार्दव मी ॥ ७४ ॥ आतां पराजयें राजा ॥
जैसा कदर्थिजे लाजा ॥ कां मानी या निस्तेजा ॥ निष्कृष्टास्तव ॥ ७५ ॥ नानाचां डळ

स्त्रीमंदिरासी॥ व्यालियांसन्यासियापासीं॥ मगलाजहोयजैसी॥ उत्तमा तया॥ १७६॥
क्षत्रियारणींपळे निजाणें तेंकोण्हासाहेलाजिरवाणें कांवैधव्येंपारौचारणें॥ म
हासतियेतें॥ ७७॥ रूपसाउदैलेंकूष्ट संभावितांकुटिचेंबोट तयालाजाजाणासं
कट होयजैसें॥ ७८॥ तेसेंच्योगहातपणें हेंशवहोउनिजिणें॥ उपजोंउप जोंमरणें॥
नावांनावां॥ ७९॥ तियेगर्भमेदमुसां रक्तमूत्र रसें वोतिवांहोणेंतैसें॥ लाजिरवाणें॥
१८०॥ हेंबहुअसोदिहपणें नावरूपासियेणें नाहीलाजिरवाणें ययाहूनि॥ ८१॥
ऐसियाइयाअवकळा घेंपेज्ञानीराचा कांटाळा तेलज्जापैंगा निर्मळो॥ निसुगा
गोड॥ ८२॥ आतांसूत्रतंतुतुटलयां॥ चळुचला चिराहेसांयिरवेंउयां॥ तैसीप्राणज
येंकर्मेंद्रियां॥ कुंठेगती॥ ८३॥ कोंमावळलयां दिनकर॥ संरेकिरणाचापसर॥ तेसा
मनोजयप्रचार॥ बुद्धीद्रियांचा॥ ८४॥ एवंमनपवननियमें॥ होती दाहाही इंद्रियें अ
क्षमें॥ तेंअचापल्यवर्मे॥ येणेंहोय॥ ८५॥ श्लो॰ तेजःक्षमाधृतिः शौचमद्रोहोनाति

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

मानिता ॥ भवंति संपदं दैवी मभिजातस्य भारत ॥ ३ ॥ टिका ॥ आतां ईश्वरप्राप्ति
लागीं प्रवर्त्ततां ज्ञानयोगीं ॥ धिवंसयाचा कों आंगीं ॥ वोसीन कुणां जें ॥ ८६ ॥ वोखटें मर
णाऐसें ॥ तें हीं आलें अग्निप्रवेशें ॥ परि प्राणेश्वराउद्देशें ॥ न गणी सती ॥ ८७ ॥ तैसी आत्म
नाथाचि आधीं ॥ लाउनि विषयविषाचां बाधि ॥ धावों आवडे पाणधी ॥ शून्याचिया ॥
८८ ॥ न टेकोनि निषेध आडु ॥ न पडे विधीचा भीडु ॥ नुपजे जिवीं कोडु ॥ महासिद्धीचें ॥ ८९ ॥
ऐसें ईश्वराकडे निज ॥ धांवे आपैसया सहज ॥ तया नावं गा तेज ॥ अध्यात्मिक तें ॥ १९० ॥
आतां सर्वसाहात्तिया गरिमा ॥ गर्वा न येते क्षमा ॥ जैसें देह वाहे रोमा ॥ वाहणें
नेणे ॥ ९१ ॥ आणि मातलेयां इंद्रियांचे वेग ॥ कां प्राचीनें खवळले रोग ॥ अथवा योगवि
योग ॥ प्रिया अप्रियाचे ॥ ९२ ॥ इया आघवयांचाचि थोर ॥ येकचि वेळे आलया पुर ॥
तरि अगस्ती होउन कां धीर ॥ उभा ठाके ॥ ९३ ॥ आकाशीं धूमाची रेखा ॥ उठिली बहु
॥३७१॥ वाह्या आगळिका ॥ तें गिळी जेवि झुळुका ॥ वारेयाचिया ॥ ९४ ॥ तैसें अधिभूतां अधि

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com